

Buk pa Daniel - Namba 83

Kinde angwen pa Adventism pa Laodicea: Yabo woko gin nyono ma tye ka medo pire kene

Jeff Pippenger
2024-02-16

Ezekiel dul aboro nyutu gin me kwer angwen ma tye ka medo marac anyim anyim, ma rwate ki pok angwen pa Laodicean Adventism. Gonyo ma otime i 1863, okelo gin ma pe atir ma dwogo calo tabul aryo pa Habakkuk, calo ka Aaron ne okelo cal me rieny ma pe atir ki latino me dyang me dahabu i cawa keken ma Lubanga tye ka cwalo tabul aryo me Cik Apar bot Moses. Ka Laodicean Adventism ocako tic me kwanyo woko gin atir me gang, calo ma nyutu i nino pa William Miller, jodongo pa pok me acel ocako kwanyo woko twero me Bible, ka pi con ocako kwanyo woko Laro me Poropheti. Gonyo eno ocweyo madwong ne i ngec, ni spiritualism pa Kellogg (pantheism) obino i lok mukato pa gi mapwod pe i 1888.

I kare me kobo woko pa 1888, tim me lajok ma kityeko yaro ki ot me cal pa Ezekiel o dong oromo kare ma lalamogi pa Minneapolis, lanen dako, ki kadi Roho Maleng, gityeko kwanyo woko.

I kit bedo wa, wa oneno ni ka Ladit Lubanga ocwalo tung me lacer ki i lawote ma oyabe me ot maler bot jo pa En, Setani oyilo cwiny pa jo mapol. Ento giko pe tye kombedi. Bibedo jo ma bi kwer lacer, ki bi cwoyo piny jo ma Lubanga ocweyo obed yore pa En me cwalo lacer. Gin me tipu pe giyubu i kit pa tipu. Lakit me gwoko pe gi roto kede yabo me tic pa Lubanga ma oyabe, ki lok me adaa matir ma ki cwalo ki i polo, kacel ki jocwalo lok, giguro gi.

Ki kac man bibi woto ludito ma giyero ni gi ngeyo adiera, ka giketo i rwate pa cwinya gi lagwok ma pe kiyaro i yaro me polo. Laloc ma gikawo kany gibiro wot kwede. Alworo pi anyim me kube wa. Jogi ma i kany pe gikwanyo piny bot nyutu ma Lubanga omiyo, gibiro lwenyo ikom owete gi ma Lubanga tye katic kwede. Gin gibiro miyo obed tek tutwal, ka kare obino ma gubed twero kelo anyim kacel lweny acel keken ma gi otime kwede kombedi. Gin jogi bibo nongo kare me bedo geno atir ni gityeko lwenyo ikom Laloc Maleng pa Lubanga. Mene gibino geno; mukene gibimako matek lalocgi keni. Pe gibitho i keni wek Rwot Yesu obi i cwinya gi. Gibimed gimeyo dok gimeyo, oko ne pe giyero adiera ki kit maber. Labongo laloc mukene, gibitemo keto i tic yore ma Lubanga pe biconye; ci gibitemo cwalo kit pa Saitani i timo, ka gicako twero ikom laloc pa dano, ci keken gicwalo twero ikom tic ki kube pa Lubanga.

Ka owete wa obedo ogolo chiemo ki lamo, ki ogoyo cwinygi piny i anyim Lubanga i kac man, ki obed piny ki kuc me poro Makwalo Maleng weng kacel, ci Lubanga obed opakwe. Ento cwinya me mer ma kikelo bot kac meno oloro wang ot bot yweyo madwong pa Lubanga, ki gin ma tye ki cwinya man pe gibedo i kabedo maber me neno ler, nyaka gibalo cwinygi i anyim Lubanga ki bin ginyutu manok nining ma piri-ki-piri gi ocake me timo kwer i Roho Maleng ki bedo ki roho mapat. The 1888 Materials, 832.

Bang 1888, Sister White "opeko pi anyim pa" adaki pa Lubanga ki ticne. Oнено ni kube eno obiro yubo lweny me cwinya ma mede mede i tung dano ma gin ludito pa Laodicean Adventism, kede kwer pa "the daily," obedo ribe ni lok me nyutu ma onwongo owaco ocok otime i tung dul eni keken. Enomo, lweny bene otime ki dano ma pe "gikwanyo ribe ma Lubanga omiyo" me moko "lok ma ki cwal ki bot polo ki lami," kede dano magi gicako lweny bot "Roho Maleng pa Lubanga." Dul aryo oneyo ka ot me golo buk ki ot yot gityeko tur piny ki mac pa kwero pa Lubanga.

Tin, an nongo baruwa ki bot Elder Daniells konye goyo piny woko offisi pa Review ki mac. Cwinya obedo piny tutwal, ka aparo bal ma dit ma otime bot tic. Angeyo ni man myero obedo kare me tem tutwal bot owete ma tye ki cing i tic, ki bot lwak pa offisi. An atye kacel ki dano weng ma tye ka peko. Ento pe onongo anyange an ki lok marac man; pien i neno pa otum, an onongo oneno malaika ma tye ki tong ma calo me mac ma ocweyo i wi Battle Creek. Cawa acel, i kare me chieng, ka kalamu onongo tye i lweta, wic an ojuko, ci oneno calo ni tong me mac man tye ka wiro mukwongo i yo acel, ci eka i yo mukene. Oнено calo ni peko madit tye ka lubo peko madit, pien Lubanga oyube ki paro pa dano me yweyo gi keken ki miyo gi dwong.

I matut me tin, cwinya omiyo an alem i lamo ma pire tek ni Rwot obi tero dano weng ma tye kwede ofis me Review and Herald me yeny maber, me gubed neno i kamo ma gityeko weko lok mapol ma Lubanga omiyo.

Cawa ma con manok, jo ma tye i ka tich pa Review gi penyo adwogi pa an pi yiko ot mapat. Dong an awaco ni ka gin ma rwate ki medo ot mapat i ka tich pa Review ki Herald gityeko yaro kare me anyim i wanggi, ka gin oneno ngo ma bi tye i Battle Creek, pe gitye ki lapeny mo ikom yiko ot mapat kany. Lubanga owaco ni: 'Lokna kityeko ceno; abi wiro, abi wiro woko.'

I Konferensi Madit ma kiketo i Battle Creek i 1901, Rwot omiyo jo pa En ranyisi ni En tye kakwaco pi yubu. Paro gi giconye, ki cwinygi gigamo; ento tic ma opong weng pe otime. I kare an, ka cwiny matek gikoyore piny i dwogo anyim Lubanga, dong kikineno acel i lanyut madit loyo weng pa twero pa Lubanga ma con pe kikineno. Ento pe gimi Lubanga pire tek. Lagony pa Lamo pa En pe giyaro. Dano pe giyabu woko ki kit tim ma tye ki lweny ma pire tek ikom cik me adwogi ki kica, ma myero dong piny kigwoko kare weng i tic pa Rwot.

Lok pa kanisa me Ephesus ki pa kanisa i Sardis, En ma miya nyutu pi jo pa En, owaco bot an dok dok. 'I malaika pa kanisa me Ephesus coye; Gin man owaco En ma kongo nyota abirio i lwete tung acel, ma tye ka wot i iye pa tik me lawi me dhahabu abirio: An angeyo tic mamegi, ki yot ma itimo, ki kube mamegi, ki kit ma pe itwero cwako jo marac; ki itemo gi ma owaco ni gin apwostol, ento pe gin, ki igeno ni gin jomuk; ki igamo, ki itye ki kube, ki pi nying an itimo yot, ki pe iweyo. Ento tye gin ma atero boti, pien iweko hera mamegi ma kacan. Omio par kama ma i cwede ki piny, ki dwogo i cwiny, ki itim tic ma kacan; ka ce pe i dwogo i cwiny, abino cokcok boti, abiywako tik me lawi mamegi ki kabedo ne.' Revelation 2:1-5.

'I bot malayika me kanisa ma i Sardis, coyo ni: Gin magi owaco en ma tye ki Roho abicel pa Lubanga, ki culwe abicel: An angeyo tic ma in, ni itye ki nying me bedo ngima, ento in otho. Bed ka luro, ka i medo dwong gin ma odongi, ma tye i anyim me otho; pien pe an otyeko

nongo tic ma in ma opong maber i wang' Lubanga. Omio, par kit ma i nongo ki i winyo, ka igwoko matek, ka ilok cwiny. Ka pe iluro, abi bino i wi in calo laco me kwalo, ci pe ibino ngeyo cawa mene ma abi bino i wi in.' Revelation 3:1-3.

Wa tye ka neno tyeko pa ciko magi. Pe kare mo keken, gin ma kicoyo i Coc Maleng gityeko time ki matir, labongo kit ma ciko magi gityeko time.

Dano romo yubo ot ma kiketo ki yik madwong, ma pe ki mac romo loyo; ento mako acel pa lwet pa Lubanga, onyo pire acel me mac ma aa ki polo, bi puk woko kabedo weng me lagwok.

Ki kwayo ni an tye ki lagam mo me miyo. An dong amiyo lagam ma Lubanga omiyo an, kunwongo ni obi gengo poko pa kwer ma ocalo mac ma tye iwii Battle Creek. Kombedi gin ma an alworo obino—ngec pa cako mac pa ot me Review and Herald. Ka ngec man obino, pe an alaro, ki pe atye ki lok me waco. Lok ma an kare-kare awaco i ciko pe otyeko kelo adwogi mo, labongo keken otyeko miyo cwinye pa gin ma winyo bedo tek. Kombedi romo awaco keken: Cwinya tedo madit, tedo loyo madit, ni myero peko man obino. Ler matwal dong omiyo. Ka ki tiyo kwede, ler mukene pe myero. Testimonies, volume 8, 97-99.

Rwom me aryo me Adventism pe obedo malo, kede i tyero me Buk Ezekiel, chapta aboro, dwang keken mede bedo madwong madwong.

Ki ngec macoc kede ki mac, Rwot otyeko nyuto ni ohero jo pa en wot ki Battle Creek. Lubanga obed kony wa me winyo dwone. Obedo gin peke bot wa ni instityuson wa aryo ma lamal i Battle Creek, omac otyeko gobo gi woko? Itwero waco ni, 'Ento Sanitarium manyen tye ki pasyent mapol.' Eyo; ento ka bene obedo ni tye ki pasyent me alufu mapol kany, man pe obedo lok me apoya ni jo wa myero yubo ot i Battle Creek ki bedo piny kany.

Tem tye ka medo. Jogi tye ka weko lacer ma Lubanga ocwalo i tito pa Rwome pa En, ka gi tye ka yero yubo pa gi keken ki paro pa gi keken. Jogi bin mede bwogo woko ki bot Lubanga? Myero onyutu kec pa En i kit ma pire tek maloyo ma otimo dong? Pamphlets, SpTB06, 45.

Dano ne gitye yero 'poyo wii megii kene ki tam megii kene,' macalo kit ma kilongo kwede lurem 70 i bit me cal i Ezekiel pot buk aboro, ma giwero lok ni, 'Rwot pe neno wa.' Rwot oketo malo lawiit nyako, ki omino iye 'open visions' pi mwaka 40 matwal maber, nyo i 1884. Oketi coc me nying pa en i kica man, pien omii ne ci ogiko ne i kabedo ma lwongo ni Portland, ki omino pi mwaka 40. Keken mapire tek anyim me ogiko pa 'open visions', lurem matwal cako pinyoyo teko pa Bible ki Lamo me Poko i 1881 ki 1882. 'Open visions' eka ogiko i 1884, ci i mwaka angwen kimaro me goro pa Korah, Dathan ki Abiram otimo doki i General Conference me 1888.

Gonyo me 1888 omiyo gonyo omedo matek, kun Lubanga odonyo atir i lok me gin matime pa Adventism pa Laodicea, ka En ocayo woko ki mac tic me golo buk ki tic me yot kuc. Ento yubu pa En ma atir magi pe ogengo gonyo ma tye ka time. I higa 1919, dutyen me Bayibul otimeo, ma i iye acel ikin gonyogi madwong me kicel aryo, William Warren Prescott—lapwon me yore pa dini ma kipwonyo i yunivasite pa Protestantism ma opoto ki adwogi—obedo laling madwong me tweyo lok pa Setan ma waco ni "the daily" nyutu tic pa Kristo i Ot lamer; en opwony lok i cing mapol.

Kine onyutu ni i kac me Bibil i mwaka 1919, Prescott owaco Injili ma kit en obedo kwanyo woko cik weng pa lok me poropheti pa jo Millerite. En bende otemo me kwanyo woko nino alufu aryo ki mia adek, ento pe onongo otwero tyeko man. Ento keken, owaco Injili ma pe tye kwede mo keken pa ngec me poropheti pa jo Millerite. Injili mere ne gicweyo woko i kacce, ento kadi bene ladit ma pe tye ki wang giketo tam ni gimako yubu mere mapol ma oyubo, ka gitime gi i kitabo ma kityeko miyo nying, *The Doctrine of Christ*. Kitabo eno obedo alama me bino pa kizazi adek me Laodicean Adventism.

Buk en nyutu Injili ma pat ki Injili pa Millerite ma i Habakuku pot buk aryo, kede Paulo miyo wa ngec ni injili ma pat pe obedo injili tutwal.

An awuoro ni wun ose weyi woko oyom-oyomi ki i en ma olwongo wun i ngwono pa Kristo, i Evangeli mukene; ma pe obedo mukene; ento tye gi mo ma gimiyo wun peko, kadi bene gitimo yubu Evangeli pa Kristo. Ento ka wan, onyo malaika mo oa i polo, oyaro bot wun Evangeli mukene ma pe en ma wa ose yaro bot wun, obed kwer. Macalo ma wa owaco con, kombedi an dok awaco: Ka ngat mo oyaro bot wun Evangeli mukene ma pe en ma useyudo, obed kwer. Galati 1:6-9.

Dogola me adek me Adventism nyutu ki tim marac me adek pa Ezekiel, ka dako tye ka loro pi Tammuz. Tammuz obedo jok me Mesopotamia ma kiromo kwede nywalo kede rwom me cako-dwogo pa cim me pur. Ka kabedo, gityeko nyutu Tammuz kare mukene calo “shepherd” onyo lawi madit, ma kiromo kwede loko kare me dwe kede medo me cim. Tho pa Tammuz, kacel ki dwogo-odok kwo pa iye, kiromo kwede kalenda me pur. Ki mito me mitologi, Tammuz onwongo tho onyo olal i dwe me summer, ma gineno calo nyutu pa balo pa cim i kare me ceng macalo kede peke pi. Loro pi Tammuz obedo yore me loro ma rwate ki yub loro pi tho onyo olal pa Tammuz i dwe me summer; ci abalo ki yeyi i dwogo-odok kwo pa iye, ma onyutu dwogo-manyen pa cim kede kwo me pur.

Ywak pi Tammuz nyutu lok me Koth pa agiki ma pe adier; en aye gin ma Injili pa W. W. Prescott onongo nyutu. Kwanyo woko tyen me porofetik, ma ocalo i rebellion me 1863, otyeko nongo cing i 1919 ni Adventism me Laodicea omiyo Injili ma pe adier okete piny. Injili ma pe adier meno ocung matwal ikom kit me tic pa Protestantism ma apostate. Laco kobo me acaki pa en obedo W. W. Prescott; ki macalo ki William Miller, Injili pa dano aryo gi ocung ikom ngec ma i tyen ma gi nongo ki iye ikom “the daily” i Kitap Daniel. Injili aryo gi nyutu i but me 2 Thessalonika, ka i acaki Miller oyudo ngec ni “the daily” nyutu paganism. I but meno, tye kit dano acel ma Miller nyutu gi, ma gi yeyi adiera ma Paul omiyo, ki kit dano mapat ma pe gitye ki hera pi adiera.

Dul acel i cawa mag agiki, ma Miller obedo lanyut pa-gi, gi ‘ngeyo’ kacel gi rwako kot me agiki; ento dul mukene, ma Prescott obedo lanyut pa-gi, gi rwako rweny ma tek. Rweny ma tek ma gi rwako tye i tung lok maber ma pe adaa, ma pe obedo lok maber mo keken, kacel ki nyutu lok ma pe adaa me kot me agiki. Erwate, gin ma Lubanga pe mito ma adek i buk Ezekiel en dako (kanisa pa Adventist ma i kit Laodicea) ma tye giloro pi Tammuz. Kica gi me kare me tiempo (kot) myero ogolo muc me cobo.

Rwom ikin yore aryo me kwena pa kot me agiki tye tutwal i Bibilia ki i Roho pa Poropheti. Bibilia dok dok nyutu ni kot kijuko ki bot jo ma pe winyo Lok pa Lubanga.

Gin waco ni, 'Ka dano oweyo dako ne woko, ki dako owe ki iye, obedo dako pa dano mapat, bino dok cen iye doki? Pe lobo en bino bedo dic tutwal?' Ento in i timo kit malaya ki jo ma imaro mapol; ento dok cen i ir an, Rwot owaco ni. Yar wang in i got ma malo, i nen kama pe gi otyeko odon ki in. I yore ituro pi gi, macalo Arabu i catu; ki i goyo ipot lobo ki kit malaya mamegi ki tim mamegi marac. Kica, koth kigolo woko, ki koth me agiki pe obino; i tye ki wang wii pa malaya, i juko conyo. Jeremia 3:1-3.

Laodicean Adventism ocalo timo kahaba i 1863, ki kare me con eno kot pe obine. Gicamo pe bedo gi opok pi gobo wigi, ki pe gitye ki wii piny omiyo gipe wila pa kahaba; ki kahaba ma i poroc me Baibul obedo twero pa Paapa. Kare me adek aye ka kityeko tic me agiki me yubo gi me coki bot cal pa kahaba pa Ruma. Yubo me kare me angwen kityeko i kare me adek, ki kwena ma pe atir me kot me agiki. Macalo ki gobo me 1863, ki gobo me 1888, gobo me 1919, gicako rwate ki 11 September 2001, pien ka gang me New York City obo piny, malaika madwong pa Revelation 18 ocito piny, ki kot me agiki ma atir ocalo.

Koth me agiki obi poto bot jo pa Lubanga. Malaika ma tye ki teko madit obi aa piny iye polo, ki lobo weng obi ler ki dujne. Review and Herald, April 21, 1891.

Ka kot me agiki ocalo, jogi macon pa Laodicean Adventism pe gineno ne calo kot me agiki, pien guwotore ki kwena me kot me agiki ma pe atir, ma Ezekiel otyeko nyutu ne calo mon ma tye ka loro pi Tammuz, ki i kit me tic calo kwena me 'kuc ki bedo maber'.

"Joma keken ma tye ka wot i ler ma gi tye kwede, gin keken bi nongo ler ma loyo. Ka pe wa tye ka medo ceng ceng i nyutu ki tic gin maber pa Kirisitiani ma rwate, wa pe bi ngeyo nyutu pa Roho Maleng i kot me agiki. En romo bedo tye ka aa i cwiny pa jo i tung wa weng, ento wa pe bi ngeyo onyo kawone." Testimonies to Ministers, 507.

Onongo pe jogwoko jo twero me ngeyo bino pa koth me agiki, pien lokgi me pwonyo ma goba pi koth me agiki ma goba ogengo woko twero me nyutu mo keken pa teko pa Lubanga, macalo onongo obedo i kare macon.

Binen bedo i kanisa nyutu maber madit pa twero pa Lubanga, ento pe bi tye bot gin ma pe gi ogolo piny cwiny i wang Rwot, ki pe gi yabo ol pa cwiny ki yaro richo ki lok cwiny. I nyutu pa twero eno ma miyo lero i lobo ki dugu pa Lubanga, gin bi neno keken gin mo ma i guro me wanggi gi paro ni obedo peko, ma bi woyo bwor gi, ki bi cung matek me ceto kwede. Pien Rwot pe timo kit ma rwate ki paro gi kacel ki geno mamegi, gin bi gamo tic eno. 'Pek man anggo,' gi waco, 'ma pe watwero ngeyo Lamo pa Lubanga, ka watye i tic pi mwaka mapol?' - Pien pe gi yubu ciko, ki poyo me ngec pa Lubanga, ento kare keken gi waco ni, 'An lapii, ki oyoto ki jami, ki pe ami mito gin mo keken.' Talent, kacel ki bedo pi kare mapol, pe bitwero weko dano bedo yoo me ler, ka pe gi keto gi piny i tung maber pa Ceng me Kica Maber, ki loke, ki yaro, ki cobo gi ki miyo twero pa Lamo Maleng. Ka dano ma timo gin maleng gibedo golo piny cwiny i cok madit pa Lubanga, Rwot bi yie gi malo. Obi weko gi bedo dano me poko - dano lapii i ng'wono pa Lamo pa en. Kitgi ma matek ki paro pi keni keken, kacel ki wic ma

matek mamegi, gibineno maber i lero ma biyo ki Lero pa Lobo. 'Abino boti mapatpat, kendo abi kwanyo tung me lacem mame i kabedo ne, ka pe ilok cwiny.' Ka i yeny Rwot ki cwiny weng, ibin nongo en. Review and Herald, December 23, 1890.

Ludito ma i but aboro me Kitap Ezekiel gi gamo Enjili me "Kuc ki Gwok" i mwaka 1919; ci ka nino me apar acel me dwe September, 2001 obino, lwat pa kwer mane tye ka medo nenore i pe gi romo ngeyo bino pa kot me agiki. I gin anam ma ocake i kare me agiki i mwaka 1989, Lubanga otime odoco dul pa Millerite ki calo con tutwal. Miller obedo cal pa Elijah, ci Elijah onongo owaco ma matek bot Ahab ni pe bi bed kot, ka pe lok pa Elijah owaco.

Wa bi mede poyo wa pi jenereison ma adek pa Adventism i coc ma anyim.

Dul pa jo ma pe gityero cwiny pi dwogo piny i kit pa lamo megi keni keni, kede pe gicwer pi bal pa jo mukene, gibipoko labongo alama pa Lubanga. Rwot omiyo anjelu megi cik, laco ma tye ki gin me neko i cinggi: 'Wuturu i cenne i kom poto, kede ugoyi; pe myero wangwu kube, onyo ubed ki kica; unek pire kene ladit ki jonge, nyako ma pe oruc, kede lutino matidi, kede dako; ento pe oburom i laco mo ma i iye tye alama; kede caki i ot maler pa An.' Ci gicako ki ludito ma tye i anyim ot.

Kany wa nen ni Canisa—Tempele pa Rwot—en obedo ma acel me nongo goyo me cwiny marac pa Lubanga. Ludito me con, jo ma Lubanga omini gi lacer madit, kede mabedo calo lagwok me lamo me cwiny pa jo, gi weko jami ma kigeno i gi. Gi keto bedo ni pe wa myero weny amagero onyo nyutu ma pire tek pa twero pa Lubanga calo kare me con. Kare o loko. Lok magi medo pe-geno gi, kede gi waco ni: "Rwot pe bi timo ber, con pe bi timo marac." En tye ki kica madwong tutwal, pi pe bi bino ruko jo pa En. Omio "Kuc ki gwok" obedo lok ma a ki laco ma dok pe gibiro dongo dwon gi calo opuk me nyuto jo pa Lubanga loka me golo cikgi, kede ot pa Yakobo balgi. Guok ma pe giyaro gin aye ma gineno kwer ma kare pa Lubanga ma cwiny oceto. Laco, nyako cwer, kede lutino matino, giketh weng kacel.

Gik ma orweny, ma jo ma geno maber gi tye ka cingu cwiny ki yub ikomgi, gin weng ma romo nene keken ki wang dano; ento gin marac ma loyo weng tutwal, magi ma gicako kwiri pa Lubanga ma pwot ki maleng, pe giyaro. Lubanga ma madit, en ma neno i cwinya, ngeyo tim marac weng ma jotim tim marac gitimo i mung. Jo magi gibedo gi ber bedo i bwol gi, ci pien pac pa En obedo madwong, gi waco ni Rwot pe neno, ci gitimo calo eni ni ocweyo piny. Ento obino nongo boko pa gi, ci obyaro i wang jo mukene tim marac magi ma giceto tek me yiko.

Pe tye rwom me kabedo, bedo madit, onyo ngec me lobo, onyo kabedo i tic maleng, ma twero gwoko dano ki weko cik ka kikweko gi bot cwinygi ma bwola. Jo ma gityeko paro ni gin maber ki kare, gubedo jo ma cako anyim i dwogo woko ki yie, kede gubedo yore me pe paro, kede tiyo marac ikom kica pa Lubanga. Yoregi marac En pe dong bi kuma, kede i kwech pa En, obwoko gi labongo kica peke.

Ki cwiny ma pe yot Rwot okwanyo bedo ne bot jo ma oyubgi ki kica me ler madit, ki ma kityeko neno twero pa lok i limo me konyo jo mukene. Cawa acel, gin obedo laco pa en ma ma gen, oyubgi ki bedo ne botgi ki nyutu ne; ento gi oweko en, gi okelo jo mukene i bal, eka gikelo gi i cing pa kudho pa Lubanga. Testimonies, volume 5, 211, 212.